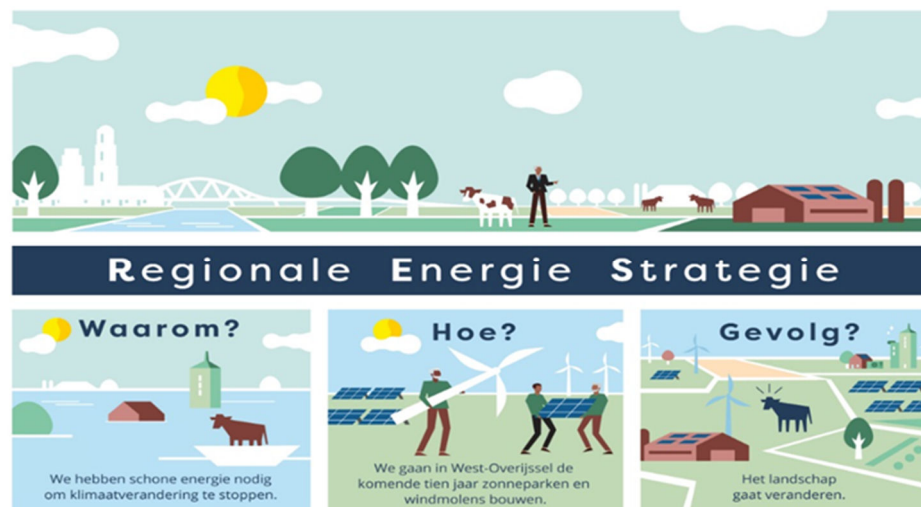


NIEUWSBRIEF WERKGROEP RSAB OKTOBER 2020

Uitleg aan raden, staten en Algemene besturen over inhoud en proces van de RES 1.0 West Overijssel



Waarom deze nieuwsbrief?

Om uw werk als volksvertegenwoordiger goed te kunnen doen heeft u goede, betrouwbare informatie over de Regionale Energie Strategie (RES) nodig. Deze nieuwsbrief is bedoeld om daaraan bij te dragen, in aanvulling op de informatie die u ontvangt van uw bestuurders en die u kunt vinden op onze website www.reswestoverijssel.nl. Waar ‘alles’ op staat over de RES West Overijssel.

Voorwoord

Beste volksvertegenwoordiger,

Laat ik maar heel eerlijk zijn: in tijden van corona vind ik het lastig om raadslid te zijn. Contact met de samenleving, de achterban en de raadscollega's heb ik minder en zelden nog spontaan. Ontmoetingen rondom evenementen, op bezoek bij inwoners, het is er allemaal minder bij. Of het is digitaal, wat op zichzelf best heel aardig gaat maar waar toch veel echte interactie verloren gaat. Toch gaat het land door en worden er op allerlei belangrijke dossiers besluiten van ons gevraagd, want helemaal tot stilstand komen is ook geen optie. Bestuurders werken hard, en onder dezelfde condities, aan voorstellen waar wij ons over mogen buigen.

Onder andere de Regionale Energiestrategie, waar in het voorjaar aan alle volksvertegenwoordigers een besluit over gevraagd wordt. Als Regionale Werkgroep RSAB hebben wij de taak om het regionale democratische proces zo goed mogelijk te faciliteren en aan te laten sluiten op de behoeften van volksvertegenwoordigers. Daarom ben ik ook blij met deze nieuwsbrief, waarin we u informeren over wat wij de komende maanden voor u en uw collega's organiseren. Niet in plaats van het contact tussen u en uw wethouder/gedeputeerde/DB-lid, maar om als volksvertegenwoordigers in de regio ons zo goed mogelijk voor te bereiden en te organiseren. Kijk daarom vooral naar de planning voor de komende maanden, en de tips die verzameld zijn om uw rol in te vullen bij een complex thema als de RES.

In de RES heeft het digitale werken overigens wel een voordeel: het spreken van collega's uit de gehele regio is een stuk makkelijker te plannen en laagdrempeliger geworden. Daarom hoop ik u te treffen bij de digitale bijeenkomsten, maar hoop ook dat u de techniek benut om uw partijgenoten uit heel West-Overijssel de komende maanden regelmatig te spreken. Daar is de RES belangrijk genoeg voor!

Ruben van de Belt

Voorzitter Regionale werkgroep RSAB en raadslid in Zwolle

Wat is de Regionale Energie Strategie?

De Regionale Strategie (RES) is het aanbod dat de regio's het kabinet doen voor de realisatie van de doelstellingen van het Klimaatakkoord: 49% minder CO2 uitstoot in 2030 en 95% minder in 2050. Daarbij gaat het in de RES om de twee van de vijf "klimaat-tafels": die voor elektriciteit en gebouwde omgeving. De andere drie – landbouw, industrie en mobiliteit blijven in de RES buiten beschouwing. Het gaat in de RES om opwek, opslag en transport van energie te land – niet op zee.

Voor de uitwerking van het Klimaatakkoord is Nederland opgedeeld in 30 energieregio's. Elke energieregio geeft invulling aan de afspraken uit het Klimaatakkoord die zijn gemaakt aan de sectortafels voor Elektriciteit en Gebouwde omgeving. Samen met maatschappelijke partners, bedrijfsleven, overheden en inwoners wordt gekomen tot een regionaal gedragen RES. Deze geeft inzicht in:

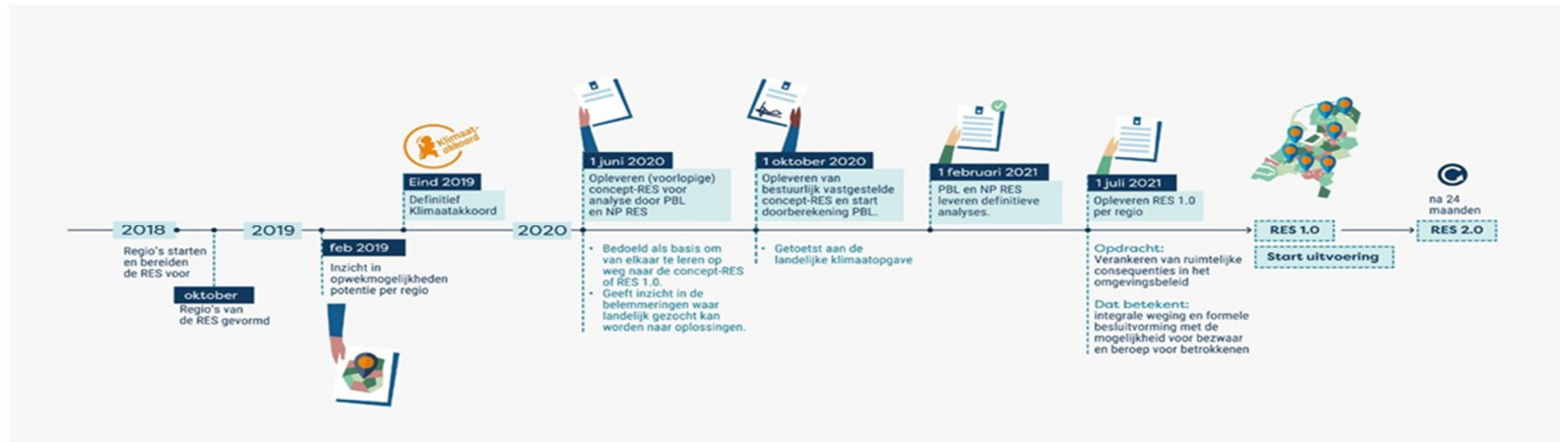
- mogelijkheden voor regionale opwek en besparing;
- die mogelijkheden vertaald naar keuzes in concrete plekken, projecten en planning;
- de afstemming omtrent warmtebronnen;
- de gevolgen voor de energie-infrastructuur;
- al gerealiseerde projecten en plannen.

Wat is het doel en de focus van de RES?

Het doel van de RES is een zorgvuldige ruimtelijke inpassing van hernieuwbare energieopwekking, warmte(rest)bronnen en bijbehorende infrastructuur. In een RES-regio werken overheden met maatschappelijke partners, netbeheerders, het bedrijfsleven en waar mogelijk bewoners, regionaal gedragen keuzes uit. Dit doen zij voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag- en energie-infrastructuur (focus op de klimaattafels Gebouwde omgeving en Elektriciteit). Opgaven van de andere klimaattafels kunnen, waar wenselijk, worden meegenomen in de RES. Het is de verantwoordelijkheid van de regionale RES-stuurgroep om de specifieke sectordoelstellingen in te brengen in het RES-traject.

Bron: www.npres.nl

Hoe ziet het proces naar RES 1.0 in West Overijssel eruit?



West-Overijssel heeft vóór 1 juni 2020 de concept-RES bij het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (NP RES) ingeleverd. De concept-RES is afgelopen zomer in alle gemeenteraden, Provinciale Staten en algemeen besturen van de waterschappen behandeld en er zijn via moties wensen en bedenkingen ingediend die met de concept-RES mee zijn gestuurd naar het Nationaal Programma RES. De RES 1.0 moet een jaar later, vóór 1 juli 2021, bij het NP RES zijn ingediend. In die RES 1.0 staan de voorkeurslocaties voor zonneparken en windmolens, waar die een plek krijgen in het landschap en hoe inwoners en ondernemers mee kunnen doen en mee kunnen profiteren van de te bouwen zonne- en windparken. Iedereen in West-Overijssel kan meedenken en meedoen. De RES 1.0 komt tot stand in een samenwerking tussen inwoners, bedrijfsleven, gemeenteraden, Provinciale staten, besturen van Waterschappen, energie coöperaties en netbeheerders.

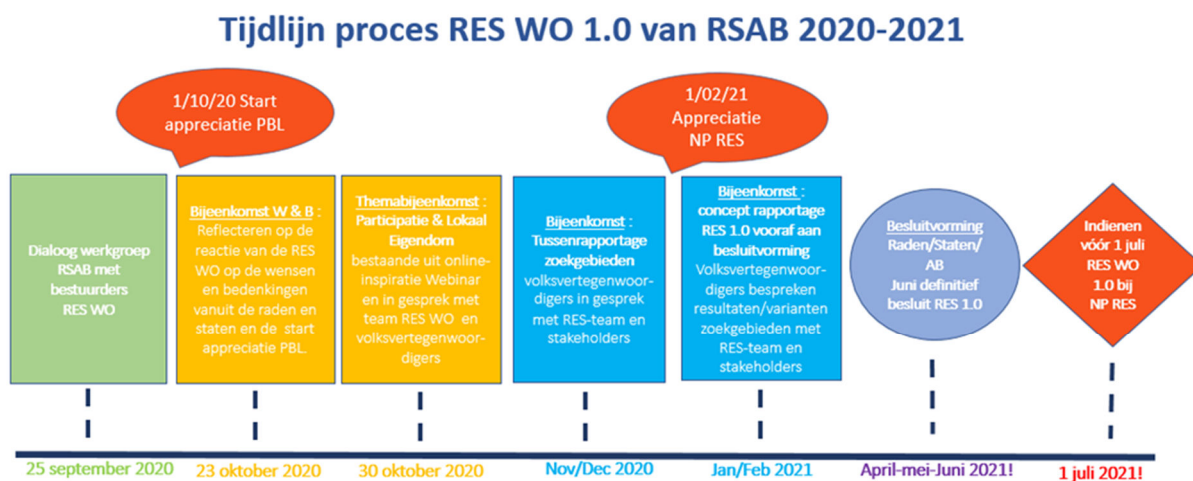
Wie stelt de RES vast?

Op dit moment wordt de concept RES verder uitgewerkt tot een RES 1.0 die vóór 1 juli 2021 vastgesteld moet zijn door alle gemeenteraden van West-Overijssel, Provinciale Staten van Overijssel en de algemeen besturen van de Waterschappen. Elke twee jaar wordt bekeken of de plannen nog kloppen of dat strategie moet worden bijgesteld. Bijvoorbeeld omdat er nieuwe technieken zijn waarmee energie kan worden opgewekt. In 2030 moeten de plannen uit de RES 1.0 uitgevoerd zijn. Belangrijk hierin is dat onze eigen regio zo veel mogelijk betrokken is

bij de bouw van de windmolens en zonneparken. Daarom wordt ernaar gestreefd om minimaal 50% van de plannen in lokaal eigendom te realiseren.

Hoe ziet het besluitvormingsproces eruit?

Het besluitvormingsproces vindt plaats vanaf 1 april 2021. Eerst wordt de RES 1.0 bestuurlijk door de Colleges, Gedeputeerde Staten en de Dagelijks besturen van de Waterschappen vastgesteld. Wanneer dit bestuurlijk traject is afgesloten wordt de RES 1.0 ter besluitvorming voorgelegd aan de Raden, Staten en Algemeen Bestuur van het Waterschap. PS, raden en algemene besturen van de waterschappen toetst of de RES 1.0 voldoet aan de afspraken uit de startnota en besluiten of zij de RES 1.0 vaststellen of niet. Dit betekent dat het besluit van de RES 1.0 uiterlijk in juni 2021 in de raden, staten en algemeen besturen moet zijn genomen.



Dit is een actueel overzicht van activiteiten van de werkgroep rsab, n.a.v. het lopende proces zijn wijzigingen nog mogelijk.

U dient als volksvertegenwoordiger goed voorbereid te zijn op de besluitvorming. De werkgroep rsab heeft hiervoor verschillende regionale bijeenkomsten voor volksvertegenwoordigers georganiseerd. Richting het proces RES 1.0 gaat de werkgroep dit verder uitbreiden met gesprekken tussen de rsab-leden en de bestuurders. Om elkaar op de hoogte te houden over wat er speelt en samen het goede gesprek te blijven voeren over de totstandkoming van een regionale energie strategie. Deze regionale energie strategie zal na besluitvorming in juni 2021 gezamenlijk in de regio West Overijssel verder worden uitgewerkt. Daarnaast is de werkgroep aan het bekijken (daar waar mogelijk grenzen worden overschreden) de verschillende raden van gemeenten in contact met elkaar te brengen met als doel elkaar te leren kennen en kennis te delen over de totstandkoming van de RES 1.0. Op deze manier wil de werkgroep bekijken of alle volksvertegenwoordigers met elkaar tot een meer gezamenlijke regionale besluitvorming van de RES 1.0 kunnen komen.

Meer informatie over de regionale energiestrategie die ook voor volksvertegenwoordigers interessant is, kunt u vinden op de volgende links: www.regionale-energiestrategie.nl; <https://www.energieparticipatie.nl/volksvertegenwoordiger>; <https://www.argumentenfabriek.nl/nl/nieuws/res-kaarten-geactualiseerd-op-basis-van-klimaatakkoord/>

Wat is uw rol als volksvertegenwoordiger in dit proces?

U heeft als volksvertegenwoordiger drie rollen: de volksvertegenwoordiger, de kaderstellende en controlerende rol. Binnen dit proces is het van belang om te weten wanneer u invloed kunt uitoefenen en welke rol daarbij het beste past. Tijdens het proces van de concept RES is de focus gelegd op het indienen van de wensen en bedenkingen. Vanuit de werkgroep rsab is van te voren nagedacht op welke wijze dat het beste kon worden opgepakt. Daarvoor is een procesvoorstel gemaakt en een format opgesteld. Elke gemeente heeft dat format ook gebruikt. Dit heeft geleid tot een overzichtelijk proces met heldere moties die in veel gevallen door meerdere gemeenten zijn ingediend, waardoor deze moties richting kunnen geven aan het ontwikkelproces naar de RES 1.0.

Ook voor het besluitvormingsproces zal door de secretaris van de werkgroep rsab contact met de griffiers worden opgenomen om te bekijken op welke wijze vorm gegeven kan worden aan de besluitvormingsprocedure rondom de RES 1.0. Iedere griffie heeft zijn eigen werkwijze en voor de RES 1.0 is het van belang te weten wat de mogelijkheden van onder andere agendering zijn.

Voor de totstandkoming van de RES 1.0 is het belangrijk dat u weet: wat er speelt rondom de Regionale Energie Strategie; wat in de RES 1.0 komt te staan; waarover u straks een besluit dient te nemen (welk vraagstuk wordt straks ter besluitvorming aan u voorgelegd?)

In deze nieuwsbrief komt het onderwerp participatie aan bod, omdat dit een belangrijk onderdeel is voor een energietransitie met maatschappelijke acceptatie.

Waarom Participatie?

De opgave in de RES West-Overijssel is groot. Iedereen krijgt vroeg of laat te maken met de maatregelen uit die energiestrategie en die maatregelen grijpen in op de directe leefomgeving van inwoners. Zowel onderzoek als ervaringen uit de praktijk leren ons dat participatie één van de kritische succesfactoren is voor de slagingskansen van de realisatie van de benodigde maatregelen. Windmolens en zonneparken realiseren onder zware maatschappelijke weerstand kan wel, maar kost veel extra energie en levert jarenlange vertragingen in de uitvoering op. De kans dat West-Overijssel dan kan voldoen aan de gestelde richtlijn van gerealiseerde uitvoering in 2030 wordt in dat geval moeilijker. De afgelopen jaren zijn diverse energieprojecten onderzocht en geëvalueerd. Het blijkt dat de projecten waarbij inwoners vanaf het begin bij het project betrokken waren, het meest succesvol waren en over het algemeen het snelst gerealiseerd werden.

De tijd die vooraf geïnvesteerd werd in participatie, werd tijdens de realisatie terugverdiend (vertragen om te kunnen versnellen). Inspirerende voorbeelden: Windpark Nijmegen-Betuwe is een mooi voorbeeld van een participatieve aanpak bij de ontwikkeling van vier windmolens, waarbij de aanvankelijke weerstand werd omgezet in acceptatie. In onze eigen regio kennen we natuurlijk het voorbeeld van Wij Duurzaam Staphorst. Ondertussen kent Nederland vele van dit soort projecten. En dat geldt zeker ook voor projecten met zonnepanelen.

Bron: RES West Overijssel/Participatie

Succesvolle voorbeelden grootschalig



Windpark Krammer
(33 turbines, 2
burgercoöperaties, 100%
eigendom)



Windpark Nijmegen-Betuwe
(4 turbines, coöperatie
WindpowerNijmegen, 100% eigendom)



Windpark Zeewolde
(vervangt 220 huidige solitaire
molens door 93 molens in
lijnopstelling, grootste
boerenburgercollectief van Europa,
100% eigendom)

Welke participatiedoelstellingen zijn er binnen de RES?

Binnen de RES wordt gewerkt met de volgende participatiedoelstellingen:

- A. **Acceptatie**; realiseren van acceptatie van de RES en de maatregelen die hiervoor genomen worden.
- B. **Deskundigheid / Kwaliteit van besluitvorming**; de RES kwalitatief zo goed mogelijk maken door de kennis, ervaringen en denkkraft van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties te benutten.
- C. **Draagvlak**; realiseren maatschappelijke steun voor de keuzes die in de RES moeten worden gemaakt.
- D. **Eigenaarschap**; zorgen dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zich mede-eigenaar voelen van de RES.

Zie voor uitgebreide informatie de Participatie Menukaart op de website www.reswestoverijssel.nl. Het intranetdeel heeft daar een apart kopje voor, inclusief uitleg met video.

Verder is Lokaal Eigendom een belangrijk onderdeel in de RES 1.0. Het uitgangspunt van minimaal 50% lokaal eigendom wordt in deze fase verdiept en verder uitgewerkt: wat verstaan we precies onder lokaal eigendom, hoe kunnen we ervoor zorgen dat dat lokaal eigendom ook gerealiseerd wordt, wat spreken we daarover lokaal af en welke kaders horen daarbij? In onze bijeenkomst van 30 oktober wordt hier uitgebreid interactief met u over gesproken.

Het is goed om te beseffen dat deze verschillen er zijn. De doelstellingen van de energietransitie zullen niet met volledig draagvlak of eigenaarschap lukken. Er zullen projecten gerealiseerd gaan worden die uiteindelijk voor het algemeen belang door omwonenden en betrokkenen geaccepteerd moeten worden. Dit vraagt veel overleg en inspanningen van raden en staten en bestuurders.

Agenda online Webinars voor volksvertegenwoordigers

Vanuit de werkgroep rsab worden in de beeldvormende fase verschillende online sessies gehouden. Deze maand staan er drie gepland. Daarvoor worden aparte uitnodigingen, inclusief programma naar de griffies toegestuurd.

Op donderdag 22 oktober van 19.30 tot 21.00 uur	Webinar Lokaal Eigendom, voor bestuurders, ambtenaren en volksvertegenwoordigers. Deze wordt opgenomen en kunt u later terugkijken.
Op vrijdag 23 oktober 2020 van 15.00 tot 17.00 uur	Reflecteren op Wensen en Bedenking, Duiding PBL, Eerste resultaten onderzoek Regionale Energie Strategie West Overijssel voor volksvertegenwoordigers.
Op vrijdag 30 oktober 2020 van 14.30 tot 17.00 uur	Lokaal Eigendom & Participatie voor volksvertegenwoordigers.

Colofon.

Deze nieuwsbrief is een productie van de werkgroep RSAB RES West Overijssel en dient als service naar raden, staten en algemeen besturen waterschappen. Ruben van de Belt, voorzitter werkgroep rsab en raadslid Zwolle, Harro Pruijssen, raadslid Kampen, Sandra Gerssen, secretaris werkgroep rsab. Contact: s.gerssen@overijssel.nl